

Hvor kraftig er en sprettert?

Slik lærer palestinske skolebarn om fysikk

Kristoffer Rønneberg

I de nye skolebøkene i Palestina finnes ikke landet Israel og referanser til fredsprosesser er fjernet. I stedet lærer elevene at martyrdøden er «det viktigste i livet».

Under det første palestinske opprøret brukte palestinske ungdommer spretterter for å konfrontere soldatene fra den sionistiske okkupasjonsmakten og for å beskytte seg selv fra deres forræderske kuler. Hva er forholdet mellom forlengelsen av sprettertens gummi og strekkbarheten som påvirker den?

Når palestinske skoleelever skal lære om Newtons andre lov i fysikktimene, er det dette som er eksempelet - illustrert av en person med ansiktet tildekket mens han skyter med sprettert på det som skal

være israelske soldater. De siste årene har den palestinske selvstyremyndigheten oppdatert pensumet for elever på alle skoletrinns. De ferske skolebøkene er fulle av nye referanser til krig og konflikt.

Martyrdøden og hellig kamp - jihad - omtales som «det viktigste i livet». Samtidig er alle referanser til fredsprosesser de siste 25 årene fjernet fra pensum, og staten Israel finnes bokstavelig talt ikke på kartene.

- De palestinske skolebøkene preges i stadig større grad av en ekstrem religiøs ideologi. Dette står i stor kontrast til flere

Det er lite i disse skolebøkene som forbereder barna på en fremtid der israelere og palestinere kan leve i fred

”

Marcus Scheff

andre muslimske land, for eksempel Jordan, der pensum utvikler seg i en positiv retning, sier Marcus Scheff.

Han leder den israelske organisasjonen Impact-se, som analyserer innholdet i skolebøker fra en rekke land. Scheff mener at det nye palestinske skolepensumet fremmer ideen om en evigvarende konflikt.

- Det er lite i disse skolebøkene som forbereder barna på en fremtid der israelere og palestinere kan leve i fred som en del av en tostatsløsning, sier han.

Ber Norge holde tilbake pengestøtten
Norge bidrar med 55 millioner kroner i året i direkte støtte til palestinske utdanningsmyndigheter. Frem til 2022 legger UD opp til å gi 220 millioner kroner.

Støtten skjer gjennom et samarbeid med Tyskland, Finland og Irland. Belgia valgte å trekke sin støtte til det palestinske utdanningsdepartementet i fjor. Frem til i år lå den norske støtten på 40 millioner kroner.

De pengene bør Norge nå holde igjen, mener Hans Fredrik Grøvan (KrF), som

Det er ofte urolig på grensen mellom Gaza og Israel. Denne palestineren skyter med spretttert mot israelerne.
Foto: Ibraheem Abu Mustafa, Reuters/NTB scanpix

Fra palistinsk mattebok

Antallet martyrer fra den første intifadaen er 2026 martyrer, og antallet martyrer fra al-Aqsa-intifadaen er 5050. Antallet martyrer i de to intifadaene er ____ martyrer

► Marcus Scheff, leder av Impact-se, trekker frem dette eksempelet fra side 25 i matteboken, på hvordan palestinske førsteklassinger lærer å regne.

FAKTA

Israel/Palestina-konflikten

Seks millioner jøder ble forfulgt og drept under andre verdenskrig. Etter krigen mente FN at jøder burde få sitt eget land, og Israel ble dannet i 1948.

Palestinerne er et folk fra Midtøsten som snakker arabisk, men som ikke har sitt eget land. De bor hovedsakelig i to områder: Vestbredden og Gaza, men det bor også palestinere i selve Israel.

I nesten 70 år har Israel og palestinerne kriget og kranglet. Begge folkene ønsker å bo delvis på samme område, og begge ønsker å ha byen Jerusalem som hovedstad. Jerusalem er et hellig sted for både muslimer og jøder.

Palestinerne mener Israel har okkupert mye av landet deres. Det er mange i verden enig med dem i.

Noen israelere mener Gud har gitt dem rett til å bo i landet de har okkupert fra palestinerne. Mange av dem mener også at palestinerne prøver å ødelegge Israel som et hjem for jødene.

Kilde: Aftenposten Junior

I skolebøkene hylles blant andre Dala al-Mughrabi, som ledet et terrorangrep i Israel i 1978. Det kostet 37 mennesker livet.

Samtidig gikk FNs antirasismekomité ut med uvanlig sterk kritikk mot de nye skolebøkene for å inneholde antisemittisk og hatefullt innhold.

Avviser kritikk av funnene

Organisasjonen som har avdekket innholdet i det nye pensumet, Impact-se, er tidligere blitt kritisert for å være selektive i utvalget av eksempler fra skolebøkene og for at de ikke setter disse eksemplene i en god nok kontekst.

Den kritikken er Marcus Scheff uenig i.

- Vi ser på hver eneste side og sammenligner med tidligere versjoner og dokumenterer hvordan pensum er endret. Vi sammenligner også med lærebøker i andre land. Er ikke det god nok kontekst, spør han.

- **Men analyserer dere israelske skolebøker med et tilsvarende kritisk blikk?**

- Vi vet at det også er utfordringer i deler av pensumet som brukes av noen ortodokse skoler. Men generelt har israelske skolebøker gått i en progressiv retning de siste årene, noe som egentlig er overraskende med tanke på retningen Netanyahu og regjeringen har gått i, sier Scheff.

Uavhengig forskning av skolebøkene i Israel og Palestina finnes det lite av. Men en rapport fra 2013, som ble sponset av USA, fant problematiske sider ved både det israelske og palestinske skolepensumet, spesielt i fremstillingen av «den andre», altså motparten i konflikten.

Rapporten konkluderte med at det burde opprettes en komité der partene kunne følge opp saken. Israelske myndigheter har motsatt seg slike oppfølgingsmøter.

UD ber palestinerne om å endre pensum

Norske myndigheter har valgt å fortsette støtten til palestinske utdanningsmyndigheter, men statssekretær Audun Halvorsen er positiv til at EU nå har igangsatt en uavhengig granskning av de omstridte skolebøkene.

Norske myndigheter har over flere år diskutert innholdet i skolebøkene med de palestinske selvstyremyndighetene, både på politisk nivå og embetsnivå, ifølge Halvorsen.

- Utenriksminister Eriksen Søreide tok senest opp temaet med president Mahmoud Abbas da han besøkte Norge i september, og uttrykte bekymring for innholdet i undervisningsmaterialet, sier statssekretæren i et skriftlig svar til Aftenposten sendt via departementets kommunikasjonsavdeling.

President Abbas bekreftet at de palestinske myndighetene nå vil gå gjennom undervisningsmaterialet, ifølge Halvorsen.

Han legger til at norske myndigheter tar skarp avstand fra antisemittisme og hatefulle ytringer.

- Slike ytringer gir grobunn for gjensidig hat og fiendskap, heter det i svaret fra UD.

► *Palestinske utdanningsmyndigheter har ikke besvart Aftenpostens henvendelser om saken. Det har heller ikke det palestinske representasjonskontoret i Oslo.*

leder Israels Venner på Stortinget.

- Dette bør føre til at norske midler til dette arbeidet fryses inntil man får rettet opp de påviste udemokratiske og hatske holdningene i lærestoffet, sier han.

Stortingspolitikeren Liv Signe Navarsete (Sp) er også kritisk, uten at hun vil gå så langt som til å si at midlene bør fryses.

- Det jo selvfølgelig ikke positivt at barna lærer om å krige heller enn å skape fred. Undervisningsmaterialet bør endres, sier hun.

- Utrolig klønete gjort

Petter Eide (SV), som leder Palestinas venner på Stortinget, er sterkt uenig i at støtten bør kuttes frem til skolebøkene endres.

- Nei, det er mye vi kan gjøre uten å kutte i støtten. I stedet for å kritisere dem bør vi stille krav om en dialog som kan bidra til at skolematerialet kan bli bedre, sier han.

Eide oppfatter likevel det nye pensumet som problematisk og sier at det vil gjøre det vanskeligere for palestinerne å sikre internasjonal støtte fremover.

- Det er utrolig klønete gjort av dem. Mange i de palestinske områdene opplever en stadig større frustrasjon og desperasjon, men det forsvaret ikke innholdet i dette nye pensumet, sier SV-politikeren.

Allerede i fjor, før det nye pensumet ble publisert, anbefalte EUs budsjettkomité å holde tilbake rundt 150 millioner kroner fordi skolebøkene inneholdt «en rekke eksempler på voldelige beskrivelser, hatefulle ytringer - spesielt rettet mot Israel - og forherligelse av jihad og martyrdød».

EU valgte likevel ikke å kutte i støtten. I stedet ønsker de store giverlandene å samarbeide med palestinske selvstyremyndigheter om å endre på innholdet i skolebøkene.

Norske diplomater har de siste årene hatt flere møter med andre land for å diskutere de palestinske skolebøkene og å sikre en nøytral gjennomgang av det nye pensumet.

I august kunngjorde EUs utenrikssjef, Federica Mogherini, at en slik gjennomgang av innholdet i de palestinske skolebøkene nå er igangsatt.